

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Vtrùm extra visionem beatificam dari possit evidèntia testimonii
divini, seu attestantis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO SECUNDA.

*Virum extra visionem beatificam dari
possit evidentia testimonii divini,
seu attestantis.*

I. *Prima sententia est non posse hoc modo dari evidentiam divini testimonii.*
RATIO dubitandi est: Nullo enim modo videtur fieri posse ut clarè sciatur aliquem loqui, nisi clarè cognoscatur ipse loquens; sic enim in humanis contingit, ubi nisi quis alium de facie noscat, nullà ratione cognoscere potest eum loqui. Hanc proinde sententiam tenet Dominicus Bannez hic, quæst. 1. art. 5. & quæst. 5. art. 1. atque fieri non posse ut viator quispiam evidenter sciat Deum loqui, cum quamdiu manet viator, Deum videre nequeat.

II. *Secunda sententia ait posse dari evidentiam attestantis divini in via.*
Secunda sententia affirmat posse eum, qui non videt Deum, habere nihilominus evidentiam attestantis, seu testimonii divini. Hæc est communis Theologorum sententia: eam tenet Durandus in 3. dist. 23. quæst. 9. Carthusianus q. 1. Prolog. §. *Contra cujus dicta*: Bassolis in eodem Prologo. Caietanus 2. 2. quæst. 5. art. 1. Ferrara 3. contra Gentes, cap. 4. Suarez hic, Disputat. 3. Sect. 8. puncto 1. & to. 1. in 3. partem, Disp. 24. Sect. 2. Vasquez 1. parte, to. 2. Disp. 135. & to. 1. in 3. parte, Disp. 53. num. 5. Torrez Disp. 9. dub. 1. Cardinalis de Lugo Disputatione 2. num. 1. Oviedo Contro. 4. num. 13. Arriaga hic, Disp. 4. Sect. 1. num. 2. Coninck hic, Disp. 11. dub. 2. num. 53. Valentia Disp. 1. quæst. 5. puncto 1. Lorca 2. 2. quæst. 5. art. 2. & alii passim.

III. *Revelatio divina est duplex, interna seu activa, & externa seu passiva.*
Ad quæstionis resolutionem notandum, Revelationem divinam duplicem esse, internam seu activam, & externam seu passivam. Revelatio activa est cognitio, quam Deus habet de objecto quod hic & nunc revelat, & volitio illud creaturæ rationali exterius per signum aliquod creatum manifestandi, quod vocatur revelatio externa. Hic ergo quærimus, Utrum homini vel Angelo certò constare possit Deum loqui, & hujusmodi objectum revelare, seu, quod eodem recidit, an divina mysterii alicujus revelatio evidenter à puro viatore, & extra visionem beatificam dignosci queat.

IV. *Interna Dei revelatio intuitivè videtur extra visionem beatificam non posse.*
Prima Conclusio: Certum omnino est revelationem Dei internam à puro viatore videri intuitivè non posse. Ratio est: Interna siquidem Dei revelatio, ut proximè dictum est, consistit in ipsismet actibus Dei internis, cognitione scilicet mysterii, & voluntate illud revelandi, hos autem actus, cum sint ipse Deus, seu realiter cum eo identificati, clarum est nisi à vidente Deum, videri intuitivè non posse: & per hoc factisfit rationi dubitandi supra, n. 1. posita, quæ solum probat actus illos divinos extra visionem beatificam intuitivè à nemine posse cognosci.

V. *Divina revelatio cognosci evidenter potest abstractivè extra visionem beatificam.*
Secunda conclusio: Abstractivè tamen. & per species alias divina revelatio potest certò & evidenter à puro viatore cognosci: ita auctores supra, num. 2. citati. Ut hæc conclusio probetur, inveniri aliquid debet, quod necessariam connexionem habeat cum revelatione divinà, ita ut poni à parte rei illud nequeat, nisi existente revelatione. Si ergo hujusmodi aliquid sit possibile, habemus intentum; illo enim à parte rei posito, evidenter infertur Deum rem illam revela-

ro, & tamen revelatio activa Dei, seu actus ejus internus, non intuitivè, sed abstractivè tantum cognoscitur. Sicut Angelus intuitivè videns se ipsum cognoscit evidenter abstractivè existere Deum, à quo existentiam suam accipit: & qui modum videt intuitivè, infert evidenter existere illius subjectum: quemadmodum viso accidente, cognoscitur ejus subjectum ex naturâ rei.

Possè itaque evidentiam divinæ attestantis à puro viatore, seu extra visionem beatificam haberi, sic ostendo: Nam ut rectè P. Suarez hic, Disp. 3. Sect. 8. n. 2. Potest Deus hominis alicujus vel Angeli intellectui species supernaturales infundere, per quas formetur verbum, seu, vel apprehensio vel judicium supernaturale, per quod Deus homini illi vel Angelo loquatur, & hoc vel illud dicat, simulque addat se hoc sentire & dicere, sicque judicium illud est vera Dei externa locutio: deinde elevare eos potest, ut hoc judicium, seu Dei locutionem reflexè per alium actum supernaturalem & quidditativum cognoscant; in hoc ergo casu scient evidenter Deum per primum illud judicium is infusum loqui, & rem illam, quam hoc judicium affirmat, revelare, & tamen Deum ipsum, aut actus ejus internos non videbunt, sed eos tantum ex actu hoc, seu signo creato evidenter colligent, quod scilicet judicii illius primi talis sit indoles, ut nisi à Deo tantquam à causâ principali produci nequeat.

VI. *Ostenditur evidentiam divinæ attestantis haberi posse extra visionem beatificam.*
Dices: Apprehensio, vel judicium illud primum produci potest ab Angelo, unde evidenter homini constare non potest quòd sit verum. Sed contra: Angelus enim judicium illud producere nequit naturaliter, sed tantum ut instrumentum ad hoc elevatum à Deo, ergo Deus ibi est causa illius principalis, unde falsitas, si in judicio illo reperiretur, non minus tribueretur Deo, quam si illud solus produceret.

VII. *Perinde est utrum Deum per se sciam, an per Angelum judicium illud producat.*
Respondet Bannez, quantumvis Angelus ille in hoc judicio producendo agat ut instrumentum Dei, posse eum nihilominus ex pravâ intentione malitiam actui illi adjungere, & ex illo capite deficere potest revelatio. Respondetur: Etsi possit Angelus malitiam aliquam ab extrinseco illi judicio appingere, cum tamen, ut ostensum est, constet Deum per judicium illud loqui, dubitare nequit is cui infunditur, quin sit verum. Unde quicquid sit circa pravam intentionem Angeli, & malitiam inde secutam, efficere tamen non potest ut judicium illud sit falsum, cum, ut Disp. præcedente, Sect. 5. & 6. ostendi, Deus actum erroneum infundere non possit. Adde posse Deum ad hoc munus assumere Angelum beatum, idque homini clarè ostendere, tunc autem evidenter sciet homo non posse eum illi judicio falsi aliquid adjungere. Tandem, quando Deus solus judicium istud infundit, & hoc homini constat, nullum est periculum falsitatis.

VIII. *Quamvis possit Angelus ille judicium hinc ab extrinseco addere malitiam, non tamen illud reddere falsum.*
Secundò probatur posse purum viatorem habere evidentiam divinæ attestantis: potest namque creatura rationalis per species à Deo infusus intuitivè videre actum Fidei supernaturalis, hic autem, ut Disputatione præcedente, Sect. 2. probatum est, habet necessariam connexionem cum revelatione, ergo qui actum Fidei clarè cognoscit, habebit evidentiam divinæ revelationis, seu attestantis.

IX. *Quis actum Fidei supernaturalis clarè videt, cognoscit evidenter revelationem.*
Ex his constat, ea, quæ pro contrariâ sententiâ adducit Bannez, nullam habere difficultatem; solum enim probant revelationem Dei activam, seu actus ejus internos non posse clarè & intuitivè videri,

X. *Argumenta contraria solum probant non videri,*

posse clarè
videri re-
velationem
Dei inter-
nam.

videri, quod nos non negamus, non tamen probant non posse revelationem illam cognosci abstractivè, per aliquid scilicet ita cum actibus illis connexam, ut illis non existentibus, hoc poni à parte rei non possit, ut totà hac Sectione est declaratum. Hæc de possibili: Utrum enim de facto habuerit quispiam in viâ evidentiâ in attestante, dicitur Sectione quintâ.

SECTIO TERTIA.

Utrum Fides possit esse evidens in attestante.

I.
Scelus pra-
sentis qua-
sitionis pro-
ponitur.

DARI posse evidentiâ in attestante ostensum est Sectione præcedente, ubi id latè probavi: in eo autem sita est, ut ibidem est declaratum, quòd clarè alicui innotescat Deum rem aliquam revelasse: si ergo evidenter sciens quis Deum aliquid dicere, propter hoc ejus testimonium clarè & evidenter cognitum, rei dictæ assentiatur, actus sic elicitus dicitur esse evidens in attestante, de quo proinde actu quarimus, utrum possit esse actus Fidei, cum nitatur divino testimonio, non obscurè, sed evidenter proposito, & consequenter habere nequeat illam obscuritatem, quam Sect. primâ ostendi actui Fidei esse omnino essentialiam.

Difficultas
oritur ex te-
stimonio di-
vino clarè
cognito.

II.
Prima sen-
tentia docet
evidentiâ
attestationis
non tollere
obscurita-
tatem.

Prima multorum sententia est, evidentiâ attestationis, seu testimonii divini clarè cogniti non parere evidentiâ rei attestatæ: ita Ferrara lib. 3. contra Gentes, cap. 40. Lorca hic, Disp. 16. n. 3. Becanus cap. 2. q. 2. Caiet. hic, q. 5. a. 1. Amicus Disp. 2. sect. 5. Vasquez primâ parte, tomo 2. Disp. 135. cap. 3. ubi ait, quamvis habeat quis evidentiâ attestationis, & etiam veracitatis divinæ, seu quòd Deus hoc dixerit, & quòd in dicendo sit infinitè verax, ita ut nec fallere possit, nec falli, & inde sequatur mysterium existere, ait inquam, hæc omnia non causare evidentiâ rei revelatæ, quòd nimirum hæc illatio oriatur ex medio intrinseco, non verò ex causâ vel effectu, quæ intrinsecam habeant cum re revelatâ connexionem; ad evidentiâ verò propriam affirmat necessariam esse connexionem intrinsecam terminorum in se, quod non fit propter dictionem alterius, & testimonium extrinsecum. Idem affirmat Turianus; in hoc tamen differt à Vasquez, quod actum illum asserat non esse actum Fidei, sed alium quempiam, vocariq; congruè evidentiâ in attestante.

Dicunt ali-
qui id quod
scitur per
medium ex-
trinsecum
non causare
evidentiâ.

III.
Secunda
sententia
ait eviden-
tiam testi-
monii divi-
ni parere
evidentiâ
rei attestatæ.

Secunda è contrario sententia affirmat evidentiâ attestationis, seu cum quis evidenter novit Deum hic & nunc loqui, causare evidentiâ rei per eum dictæ, seu testatæ, & tollere obscuritatem in omni actu Fidei essentialiter requisitam. Hæc hodie est communior inter Recentiores opinio: eam tenet Suarez tomo in 3. partem, Disp. 27. sect. 2. & hic, Disp. 3. sect. 8. puncto 3. Valentia hic, d. 1. q. 5. puncto primo, Coninck Disp. 9. dub. 8. Lugo hic, d. 2. num. 9. Oviedo Contro. 4. num. 41. Arriaga etiam hic, Disp. 4. sect. 1. n. 8. Bannez 1. part. quæst. 32. art. primo, Durandus in 3. Dist. 31. q. 4. n. 10. & 11. Tannerus, Hurtado, & alii.

IV.
Evidentiâ
in attestante
tollit obscu-
ritatem.

Hæc secunda sententia mihi multo videtur probabilior. Dico itaque, quisquis veracitatem Dei, seu ejus in dicendo infallibilitatem perfectè novit, habetq; evidentiâ attestationis ejus,

seu divini testimonii, dico inquam, actum qui ex his duabus cognitionibus oritur, & in iis fundatur, non esse obscurum, sed clarum, nec posse ullo modo esse actum Fidei. Dixi, qui habet evidentiâ testimonii divini, quantumvis namque evidenter sciat quis hominem hic & nunc loqui, nullam tamen habet rei ab eo dictæ evidentiâ, quia ejus auctoritas non est infallibilis, unde & quod illius testimonio nititur, est necessariò fallibile.

ritatem, ad
Fidem re-
quisitam.

Ut hæc nostra assertio probetur, ponamus tres hujusmodi actus, nempe *Quicquid Deus dicit est verum, Deus dicit Verbum esse incarnatum, ac proinde est verum*: prius ex his propositionibus est lumine naturæ nota; quid enim evidentiùs, quàm Deum, veritatis fontem & auctorem, mentiri non posse, aut falsum aliquid testari. Secunda etiam propositio, *Deus dicit Verbum esse incarnatum*, ut supponimus, est evidenter cognita; hoc est, scitur omnino manifestè Deum hoc dicere, ergo tertiâ propositio, *Verum est Verbum esse incarnatum*, non potest esse obscura, unde enim hauriet obscuritatem; cum etenim quicquid habet, accipiat à duabus illis propositionibus, quarum utraque, ut dictum est, clara est & evidens, non possunt in tertiam illam refundere obscuritatem; cum neutra ullam omnino in se contineat, sed claritatem.

V.
Ostenditur
evidentiâ
veracitatis
ac testimonii
divini pa-
rere cog-
nitionem evi-
dentem.

Non est un-
de actus ille
de mysterio,
hoc modo
revelato
accipiat ob-
scuritatem.

Dices cum P. Vasquez supra, num. 2. citato, actum quidem illum esse verum, non tamen evidentem. Sed contra; quæ enim sunt evidenter eadem uni tertio, sunt evidenter eadem inter se, sed in duabus illis prioribus propositionibus cognoscitur evidenter terminos esse idem uni tertio, ut constat, nec quisquam negare potest, ergo apertè sequitur connexionem horum terminorum inter se esse evidentem; quo enim gradu cum tertio, eodem inter se conjunguntur.

VI.
Quæ sunt
evidenter
eadem uni
tertio, sunt
evidenter
eadem inter
se.

Dices secundò: Medium hoc est solummodo extrinsecum, non intrinsecum, seu ex causâ vel effectu, unde parere nequit evidentiâ simplici-ter, sed tantum secundum quid, seu evidentiâ consequentiæ, non consequentis, nempe ex ipsis terminis & medio intrinseco. Sed contra; multæ enim sunt demonstrationes, quæ tamen neque sunt à causâ, neque ab effectu, ut *Omne totum est majus sui parte, sed homo est totum & manus pars, ergo homo est major manu*. Item omnes demonstrationes Mathematicæ, ut *Quæ sunt equalia uni tertio sunt equalia inter se, sed hæc duo lineæ sunt equalia uni tertio, ergo sunt equalia inter se*; & alix id genus, quæ nec sunt à causâ nec ab effectu, & tamen evidentiâ concludunt, & omnimodè tollunt obscuritatem. Undecunque ergo proveniat evidentiâ, actui Fidei repugnat. Contra secundò; nec enim aliunde causa & effectus faciunt evidentiâ conclusionis, nisi quia per propositiones rectè dispositas ostenditur evidenter ea identificari in præmissis, & hoc pacto necessitant intellectum ad assensum: cum ergo demonstrationes omnes, quantumvis per medium extrinsecum, hoc præstent, parient evidentiâ, tollentq; obscuritatem ad Fidem necessariam; sicque perinde est quoad hoc, sive sit evidentiâ consequentiæ, sive consequentis, cum utraque rem clarâ efficiat, & parem in assentiendo vim inferat intellectui.

VII.
Quod me-
dium sit ex-
trinsecum
non obscurat
quæ con-
clusio sit
evident.

Varia sunt
demonstra-
tiones, quæ
tamen nec
sunt à cau-
sâ, nec ab
effectu.

Omnis de-
monstratio
rem reddidit
evidentem.

Hinc etiam præter dicta num. 6. apertè ostenditur non subsistere quod ait Vasquez citatus, rem scilicet in hujusmodi demonstrationibus illatam, non esse evidentem; conclusio quippe

VIII.
Conclusio in
his demon-
strationibus
illatam, non est
inquit,